

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 42.

V Ljubljani, dne 12. septembra 1912.

Leto VII.

Rdeči šakali.

V Afriki imajo ljudje poleg drugih nadlog tudi šakale, neke vrste psov, ki imajo dve posebno neprijetni lastnosti, da namreč strašno smrdijo in cele noči okoli človeških bivališč tulijo. Popolnoma enako se vedejo naši socialni demokratje v Avstriji. Kar spravijo skupaj, je sam smrad in tulenje. Ni ene same za delavstvo koristne stvari, na katero bi lahko pokazal: To je socialnodemokratična stranka dosegla ali vsaj pomagala — ne, kar vemo o njej, so le psovke, preganjanje drugomislečnih in enake lumparije.

Podnevi je šakal miren, potuhnjen in oprezen. Podobno socialnodemokratična stranka. To ti govorijo revežu na srce, da se vere ne dotikajo, da je vera privatna reč vsakega človeka, da lahko verjameš, kar se ti poljubi, da socialna demokracija nikomur ne brani imeti kakršnokoli versko prepričanje! Kadar pa pride pravi čas, takrat pa se jata rdečih šakalov vzdigne s peklenskim vriščem, pridrvi v bližino vasi, rjove in vse ponečedi. Kadar hoče verni katoličan, pobožni delavec, bogoljubna delavka res pomoliti, dati svojemu Bogu čast in svoje versko mišljenje pokazati, takrat pride rdeča banda, jame zabavljati in sramotiti ter psuje kakor baraba, ki se pijana valja po blatu in ne pusti nobenega spodobnega človeka pri miru.

Te dni slavi katoliški svet evharistični kongres na Dunaju. Verniki s celega sveta, bogatini in siromaki, grofje in delavci, razumniki in priprosti, cesar in proletarec, vse hoče počastiti Jezusa Kristusa v presvetem Zakramentu. Molilo se bo Najsvetejše, vršila se bodo obhajila, brale maše, poslušale pridige in napravila veličastna procesija.

Človek bi mislil, da ne more nobeden proti temu ničesar imeti. Ali katoliški verniki nimamo pravico za svojo vero manifestirati, da se le vse vrši dostojno in se ne kali javni mir in

red? Ali je kdo koga k procesiji silil? Komur se taka stvar ne dopade, lahko ostane doma. Katoličani bomo pač molili Evharističnega Kralja, kogar pa to ne veseli, lahko časti kaj drugega, Portugal ali pa kralja alkohola, ki itak socialni demokraciji najbolj pomaga, da pridobiva pristaveš. Saj trezen in pošten fant in pošteno dekle ne more iti med rdečkarje; prej ga morajo pokvariti in v tobakovem dimu in vinskem vzduhu dobro obdelati, da postane zrel za to stranko. Katoliški delavec in delavka hočeta zajemati moči in tolažbe, izobrazbe za duha in plemenitosti za srce iz vira Evharistije, socialnim demokratom pa je svobodno črpati svojo modrost iz trapastih knjižur, ki jih pišejo in zagajajo judi. Kdo brani mokračem manifestacije in demonstracije, samo da kaj ne razbijejo ali demolirajo ali na koga ne streljajo, kakor jugoslovanski sodrug Njeguš. Katoličanom pa pustite živeti po lastni veri.

Kaj še! Še ni bil evharistični kongres skupaj, je že začela nanj metati debelo blato tista »Arbeiterzeitung«, ki jo vzdržujejo dunajski judi. Uboge Slovake, ljudi z dušo in telesom kakor drugi, je psovala ta rdeča capa z »ušivci« in za njo je pricapljala druga rdeča capa, naša »Zarja«, ki je pobalinsko kričala, da bodo udeleženci kongresa »pustili za seboj samo blato«. Tako tuli zbor šakalov v prelepem soglasju.

Delavci, delavke! To premišlujte in povejte, kaj si morete misliti o taki stranki? Zoper vse hujskajo ti ljudje, zoper vladarje, državo, oblast, sejejo nezadovoljnost v milijone src, pa jim še ni zadosti. Delavcu, delavki ne privoščijo niti, da bi se prekrizala, pomolila, šla na Dunaj k sprevedu izpovedati svojo vero, ne, še to ji hočejo iz srca iztrgati — še tega nas hočejo oropati, da bi ljudem ne ostala nobena reč na svetu več sveta in častita. Če pa gredo ljudje na ulico demonstrirati in nesejo svojo kožo na trg za so-

cialnodemokratske poslance in hujskače, če padejo potem žrtve, če je ljudstvo dan po kravalih računotako lačno kakor je prej bilo — to jim je pa prav, to se jim dopade, to proslavljajo in poveličujejo. Slavnost velike ljubezni Jezusa Kristusa do človeštva jim je trn v peti, oni hočejo samo sovraštvo. Seveda, Bog se ne sme moliti, sme se pa častiti tiste Jude, ki stoje socialni demokraciji na čelu, se redijo od delavskih grošev in živijo kakor baroni, čeprav za blagor delavstva ne naredijo nič drugega kakor da kričijo.

Hinavci zavijajo oči, češ, država sili k procesiji uradništvo, pa to ni res, res pa je, da socialnodemokratična stranka sili delavce k svojim prireditvam in v svojo organizacijo, če pa delavec noče, ga preganjajo kakor pes divjačino, ga ovajajo, bojkotirajo in če le morejo, spravijo ob kruh.

Delavstvo! Krščanskomisleči slovenski delavec in delavka! Odgovori na izbruhe rdečih sirovin s tem, da se v krščanski organizaciji organiziraš, da spoštuješ in visoko držiš svojo vero, da jo rado na zunaj kažeš. Spoznaj ničvredno hinavščino socialne demokracije, ki se bo po evharističnem kongresu zopet sladkala okoli tebe, češ, mi nimamo ničesar proti veri in dajemo vsakemu v tem oziru popolno svobodo. Odrvni se od ljudi, ki te hočejo le pokvariti, v tebi vsa lepa čustva uničiti in te spraviti pod svojo komando, pod rdeči bič Adlerja in njegove judovske tovaršije.

Socialnodemokratska uradniška armada

Socialni demokratje imajo zmerom polna usta o oficirjih, o duhovnikih, o uradnikih, češ, da se rede in žive od delavskih grošev in da bi bilo veliko boljše, ko bi se vsi ti stanovi zatrli in bi država ta denar na kak drug način porabila, so izdali te dni seznam svojih strankarskih uradnikov.

Kobrovemu Vrbanu v spomin.

Napisal I. Dolenc.

(Konec.)

Navadno pa je bila njegova selitev še lažja, podobna selitvi jazbeca iz luknje v luknjo. Pa naj kdo pri tem ne misli, da je bil Vrban morebiti kak delomrznež, ki se je potikal okrog ljudem v pokoro. Nikakor ne! Delal je rad, kar je bilo baš treba, in opravljal v svojem življenju toliko različnih poslov, da res ne vem, kaj je bil njegov pravi poklic. Najraje je zidal, to se pravi, popravljati zid, peči, pobelil hišo itd. Ko se je seznanil z izdelovalcem sodavice, je ostal nekaj časa pri tej obrti. Na svojih potovanjih je prišel tudi v Trst in vstopil v ladjedelnico. Rad je pripovedoval, kako izvrsten tesar je bil. »Prišel si je cesar ogledat naša dela. Obstal je pri mojem delu in mi rekel: Gospod Vodnik, pridite k meni na kosilo!«

Opravljal je tudi razna dela po Hrvaškem in Bosni, o katerih pa je najraje molčal.

Ko se mu je pa pri delu nabralo nekaj drobiža v žepu, tedaj ga je pa vztrajnost minila. Pa ni morebiti šel popivat. Podal se je na potovanje, šel na daljna božja pota, obiskal svoje znanke, poslušal, kaj govore ljudje tu, kaj tam hodil v »komedije«, k predavanjem, bral tudi nekoliko časopise vsak sveti čas enkrat. Ta njegova potovanja in pobiranja izrazov, katerih

ni razumel, je dalo tudi temelj njegovemu jezikoslovju.

Kot ima vsak pisatelj svoj slog in doseže menda na tem polju glede jezika višek tisti, ki prilagodi jezik vsebini svojega spisa, tako je tudi Vrban svoje čudne dogodke po svetu pripovedoval v jeziku, ki se je precej ločil od jezika navadnih smrtnikov. Nikdo ga ni slišal, da bi bil on kdaj rabil izraz: »Tega jaz ne vem«, ampak on je rekel: »Preke tem' jaz nisem opozorjen«. Ako mu je bilo kaj všeč, ali pa, če je hotel besedam svojega bližnjega pritrčiti, je rekel: »To je štima« — Vrban, ne boš hud, če ti povem, da smo ti radi tega nadeli ime »štima«. Saj se za svojo hudomušnost pokorimo s tem, da nas ne razveseljuješ več s svojo originalnostjo.

Če je hotel kakega človeka ogrditi ali pa nad kakim dogodkom izraziti svojo nezadovoljnost, je rekel: »To je garja«. — Nikdar ni rabil izraza: »Jaz ti bom to sporočil«, ampak: »Poslal ti bom glas«.

Glavni temelj njegovemu jezikoslovju pa je bilo napačno umevanje neznanih besedi. Teh se je nabral po svetu precej in je hotel z njimi imponirati svojim hribovskim rojakom. Kaj pomeni pri njem izraz »gramatika«, ako nima na razpolago drugega, smo že videli. — Zgodilo se je enkrat, da je bil nekaj časa ponedolžnem v preiskovalnem zaporu. Bridko se je pritoževal čez to z besedami: »Kaj je treba teh resolucij

in demonstracij?« Človeka, ki je imel višjo izobrazbo, je imenoval »sošolca«. Če mu je nit dokazovanaj pošla, je rekel: »No, pa saj ti si gotovo preke tem' opozorjen, ker si sošolec«.

Rabil je pa tudi izraze, katerih pravega pomena sploh menda ni mogoče razložiti in ki so bržkone produkt njegove jezikovne kovačnice. Tako je na primer nekemu njegovemu nasprotniku nadel ime »Gospod Kempeštja« in ga tako imenoval dosledno do svoje smrti.

Nad 60 let je hodil po naših hribih, še pred letom dni si ga videl sedaj tu, sedaj tam s svojo zanemarjeno brado, na kateri nisi mogel dognati, ali so ga šteli med obritobradce ali med bradogojce. Pod predpotopsko čepico se je bliskalo dvoje hudomušnih oči. Postava je bila sicer nizka, a mladeniško živahna.

Na kakšni boleznii je umrl, tega pa žalibog ne vem povedati. Pozimi sem ga obiskal v ljubljanski bolnišnici. Pravil mi je, da ima zlomljeno ramo in da mu gre slabo. »Sem že mislil, da bi jim kar ušel, telo jim pa tukaj pustil«. A je vendar iz bolnice še unesel dušo v telesu in se povrnil v naše gore, kjer je pa dal takoj klicati gospoda. Spravil se je z Bogom in imel na svetu samo še eno željo: »Kozarec dobrega vina bi še rad izpil, preden umrjem«. Duhovnik mu je obljubil, poslati mu ga iz župnišča, a Vrbanova duša se je bila že naveličala oslabelega telesa in se dala ločiti od njega.

Iz tega poročila posnemamo, da je imela socialna demokracija v nemški državi v letu 1902 komaj 433 uradnikov in da je to število naraslo v letu 1911 na 2948 uradnikov. In sicer imajo socialni demokratje sledeče vrste uradništva: 143 delavskih tajnikov, 111 uslužbencev stranke, 1718 tajnikov v strokovnih društvih, 273 uradnikov pri političnih listih, 95 uradnikov pri bolniških blagajnah, 110 knjigovodij, 284 razpošiljateljev tiskovin, 113 poslovodij, 43 pisateljev in 58 poročevalcev za liste. To pa niso uslužbenci v socialnodemokratskih podjetjih, kakor recimo v konsumnih društvih ali kaj podobnega, ampak to so izraziti uradniki stranke same. Ti pišejo, agitirajo, predavajo, držijo stranko skupaj in ji dovajajo vedno večje število socialnodemokratskih pristašev. Pomislimo, koliko milijonov kron stane ta armada uradnikov, ki žive od socialnodemokratskih blagajn, v katere plačuje socialni demokrat svoj davek.

Socialni demokratje nimajo torej prav nobene pravice zabavljati čez druge stanove. To tem manj, ker državno uradništvo, častniki in duhovniki ne delajo za kako stranko, ampak je njih delo posvečeno občni blaginji cele države in ne samo za eno vrsto ljudi.

Socialna demokracija je sploh prišla tako daleč, da proglašuje vse ljudi, ki služijo kaki drugi stvari in ne socialni demokraciji, za lenobe, katerim odreja pravico do njih obstoja.

Če smatra socialna demokracija za potrebno, da ima toliko armado uslužbencev za obstanek svoje stranke, potem smejo pač tudi druge naprave, ki so veliko večjega pomena, kakor je socialna demokracija, imeti ljudi, ki te naprave upravljajo. Ali ni morda ohranitev krščanstva ali obramba države važnejša kakor pa socialnodemokratska stranka? »Človek ne živi samo od kruha«.

Tobačno delavstvo.

KRŠČANSKO TOBAČNO DELAVSTVO!

Na Dunaju se poklanja ta mesec ves katoliški svet Izveličarju v sveti Evharistiji. Vsi se ne moremo svetovnega slavlja v čast presv. Rešnjemu Telesu na Dunaju udeležiti. Zato smo sklenili, pokloniti se vsemogočnemu Izveličarju in Odrešeniku doma. Dne 14. septembra 1912 priredimo evharistično slavnost v križevniški cerkvi, kjer bo ob pol 6. uri cerkven govor, ki mu sledi skupno sveto obhajilo in sveta maša. Krščanski tobačni delavci in delavke! Vsi na naše evharistično slavlje!

× × ×

Podporno društvo delavcev in delavk je imelo v torek svojo sejo, v kateri se je sklenilo sledeče:

Shod »Podpornega društva« se priredi v ponedeljek, dne 30. septembra 1912, v prostorih »Ljudskega doma«. Poročata na njem poslanca dr. J. Krek in J. Gostinčar. Vodstva strokovnih odsekov se pozivajo, da za velevažen shod razvijejo najobširnejšo agitacijo med delavstvom, ker gre na shodu za važne zadeve ljubljanskega tobačnega delavstva.

Strokovni odseki. Poročilo o ustanovitvi strokovnih odsekov se vzame na znanje. Odbor je izvedel meseca avgusta in septembra ustanovna zborovanja strokovnih odsekov v tvornici. Vodstva strokovnih odsekov po posameznih oddelkih že pridno delujejo.

Predpusne prireditve. Veliko predpusno veselico priredi »Podporno društvo« v dvorani »Uniona«, če ne bo nobenih zaprek, v soboto, 11. januarja. Sklene se vse potrebno za njo pripraviti. Nadalje je pa odbor tudi sklenil, da priredi meseca januarja še eno prireditev v »Ljudskem domu« z gledališko predstavo in če mogoče z godbo. Naprosi se urednik L. Smolnikar, da bi prevzel vsolanje osebja. Če le mogoče, naj bi se vršila predstava »Podpornega društva« v nedeljo, dne 26. januarja.

Bolniške podpore. Na strani 16. Spominske knjižice Podpornega društva delavcev in delavk v ljubljanski tobačni tvornici je napravil tiskarski škrat jako neljubo pomoto. Zadnji stavek predzadnjega odstavka se glasi tako-le: »Bolniška podpora se deli od petega tedna boleznin nadalje po 3 K tedensko skozi 51 tednov.« Tiskarski škrat je napravil iz številke 17 številko 51. Bolniško podporo deli društvo 17 in ne 51 tednov. Omenjeni stavek naj se torej čita: »Bolniška podpora se deli od petega tedna boleznin nadalje 3 krone tedensko skozi 17 tednov.« — Blagajničarke in blagajničarji ter vodstva strokovnih odsekov se naprosijo, da o tem pouče člane in članice »Podpornega društva«. Seja se nato zaključuje.

Med brati in sestrami.

Zahvala. Član »Prometne zveze« Jože Pribožič je 24. julija t. l. zaspal v Gospodu. Podpisana je prejela od »Prometne zveze« 200 K mrtvaščine. Za to nji izkazano dobroto se »Prometni zvezi« najiskrenejše zahvaljuje in jo vsakemu najtopleje priporoča. — Rajhenburg, dne 9. septembra 1912. — Uršula Pribožič.

Iz Idrije. »Naša Moč« nič kaj ne ugaja znamenju idrijskemu dopisniku. Imenuje jo »obskuren list«, in vendar ji na dolgo in široko odgovarja ter našteva vseh mogočih napak, katerih bi bili zakrivili ti preklicani klerikalci. Najbolj ga pečejo nune. Bolestno vzklikne: »Kdo je znal pod pretvezo gospodinjke šole spraviti za časa Gessmanovega ministruvanja v Idriji nune? Kdo danes bolj izkorišča erar, kakor nepotrebne nune. Ne vidijo, koliko potrosi erar za nunsko šolo.« — Dopisnika so že večkrat prijeli njegovi pristaši, češ, da jim s svojimi bolestnimi izbruhi po »Slov. Narodu« le škoduje in pri stranki ugled jemlje. Z lažjo ali zavijanjem se daleč ne pride in ljudje vidijo z lastnimi očmi vse drugače, kakor jih hoče preslepiti liberalen list. Tako že marsikateri sliši, da se piše o Idriji in vpraša, kje pa je to stalo, kateri list je prinesel? Ako mu odgovori: v »Narodu« sem bral, ga zavrne: potem pa že vem, da je ravno nasprotno resnica. To se je tudi zgodilo, ko so slišali o »nepotrebnih nunah«. Ravno najbolj odkriti naprednjaki, tudi naročniki »Slov. Nar.«, so imeli svoje otroke pri »nepotrebnih nunah«. Če je bilo v otroškem vrtcu 78 otrok preteklo šolsko leto, to vse drugače govori, kakor »Slov. Narod«. Zakaj ta šola je prostovoljna, se nobena ne sili, ni nobene kazni, ako je ne pohaja, kakor pri ljudski. In v gospodinjki šoli je vedno več oglašanih, kakor jih zamorejo sprejeti. Nepotrebne nune so imele tudi osmi razred za deklice, katerega so naprednjaki s svojim hujskanjem odpravili. Kaj so pa oni mesto tega dali Idriji? Nič! Še sedaj imamo le sedmi razred na deklinški šoli. In to še ni pozabljeno. Marsikateri delavec ima brihtno hčerko, kateri bi rad naklonil boljšo prihodnost, kakor pri čipkanju. A nima sredstev, da bi jo v Ljubljano poslal. Takrat najbolj on in njegova družina občuti, kdo je nepotreben v Idriji. Najrajši bi vrgel one hujskače daleč daleč čez mejo, ki so mu odvzeli priložnost izobraziti z meščansko šolo svojega otroka. In tako liberalen dopisnik nehote vzbudi jezo in skrajno nejevoljo pri onih, ki najbolj občutijo, kdo je »nepotreben« v Idriji. Zato naj se le zaganja v take naprave, bode še bolj zbudil pozornost in nam le koristil. Ravno delavski sloji največ vidimo in najbolj hvaležno občutimo, kaj so nam »nepotrebne nune«.

Jesenice. Kako so bobnali pred časom naši socialni demokratje, naučeni po svojih nemških sodrugih, o sami draginji, je vsakomur znano. To stvar so pa slikali popolnoma pristransko, po svoje zavito, zato se jim pesem o draginji ni obnesla. Mi pa danes pogledimo v to draginjo z druge strani. Recimo: vse naj bo drago kakor hoče, meso, moka, stanovanja, obleka, najdražji seveda šnops, samo da nas tako plačajo za naše delo, da moremo izhajati, pa bo dobro. Ako je delavec dobro plačan, mu ni treba stradati. Sedaj pa vzemimo na primer Kranjsko obrtno družbo. Ne bomo navajali danes v številkah, koliko ima dobička, naj zadostuje le, kar vsak lahko na pamet izračuna. Po tem računu bi Kranjska obrtna družba lahko vsakega delavca plačala za okrog 1 K 80 h boljše, kot je sedaj plačan. Dostavimo le to, ako komu ta račun ne bo všeč, bomo pa izračunali po številkah, razlika bo morda le kak vinar. Družba pa po tem računu še lahko razdeli 50 odstotno dividendo, kar je gotovo dovolj. To v pojasnilo našemu delavstvu, katerega mnogo ima sramotno nizke plače, ako pa mojstra prosi za poboljšek, je pa precej zavržen, češ, družba težko izhaja. Razvidimo pa tudi iz tega, — ker družba seveda ne bo rada toliko plač izboljšala, — da bi bilo železo lahko cenejše. Naši gg. državni poslanci bi pa storili veliko uslugo delavstvu, ako bi izvedli zakon, ki določa minimalno plačo, in sicer tako, da bi delavec kljub draginji zamogel živeti. Delavstvu pa, v društva, potem katerih vam bo mogoče si svoj bedni položaj izboljšati. Vprašamo še vse delavstvo, kaj je z instrumenti ranjke tovarniške godbe. Naj se še o tem kaj pogovori. Saj ste plačevali mesečno po 20 h, sedaj je pa vse tiho.

Iz Selca nad Škofjo Loko. Dne 1. septembra se je vršil občni zbor skupine Jugoslovanske Strokovne Zveze šivilj v Selcah. Zaupnica, poslana od centrale iz Ljubljane, je pozdravila članice skupine, katera je tudi prejšnji dan izvršila revizijo pri skupini. V pozdravnem govoru je izrekla odboru priznanje, da je našla pri reviziji vse v vzornem redu. Nato zapisnikarica prečita zapisnik o društvenem delovanju. Bla-

gajničarka poda blagajniško poročilo, in sicer: Plačalo se je v enem letu 234 K 88 h. Izdatki: 4 članicami bolniške podpore 61 K 94 h, potnine 13 K, odbitek skupine po 2 h tedensko 15 K 22 h. Preostanek 142 K 72 h se je poslal v mesečnih obrokih centrali. Odbor se je konstituiral sledeče: Oblak Marija, predsednica; Demšar Marija, namestnica predsednice; Kati Vrhunc, blagajničarka, namestnica Marija Kožuh; Miklavčič Ivanka, tajnica, njena namestnica Žumer Franja. V nadzorstvo: Demšar Marija in Pogačnik Marija.

»Kmečki Dom« je objavil daljši članek, ki je po svoji vsebini povsem neresničen in za naša delavska dekleta naravnost krivičen. Pisatelj se peča s takozvanim vprašanjem »Beg deklet z dežele«, katerega vprašanja čisto nič ne pozna. O takih socialnih vprašanjih naj ne piše tisti člankar, ki s svojimi izvajanjmi le dokazuje, da nima za umevanje takih pojavov potrebnega globokega znanja in da čisto nič naših delavk ne pozna. Člankar ne pozna tiste previdnosti, ki predpisuje, da predno izreče človek kako sodbo o posamniku, jo mora dobro premisliti, tem bolj je pa to treba, kadar gre za celo veliko skupino. To, kar piše člankar o naših služkinjah in delavkah po mestih, je neresnično in naravnost krivično. V zadnjem »Domoljubu« je poslanec dr. Krek odgovoril člankarju tako, kakor zasluži. Mislimo, da se bo člankar »Kmečkega doma« poboljšal in v bodoče stvari, o katerih piše, bolj proučil, česar v svojem skrupulu ni storil in je zato kruto razžalil krščanskosocialno delavstvo.

Gorica. Shod »Slov. katol. delavskega društva« se je vršil v dvorani »Central« v Gorici ob obilni udeležbi. Nastopilo je več govornikov. Po pozdravu gosp. predsednika Ivana Gorjupa je obširno govoril dr. A. Pavlica. V svojem govoru je odgovarjal na vprašanje: Ali sme delavec, ki je krščanskega mišljenja, pristopiti k socialističnemu društvu? V sedanjem času so voditelji socialistične stranke skoraj sami brezverci. Delavci, ki pristopijo, zgube navadno sveto vero. Zato naj nihče ne pristopi. Čeprav bi gospodarski program socialistične stranke nudil v posebnih okoliščinah kake ugodnosti, naj se nihče ne da zapeljati. Ne zaupajmo niti liberalcem niti socialistom. Razni polomi v zadnjem času naj nam bodo v poduk. Kristjanom naj bodo v zgled krščanski mučeniki, ki so vse rajši pretrpeli, kakor da bi bili zatajili krščansko vero. Dalje govori o spomenici goriških zidarjev, v kateri so zahtevali, da naj se vsi prazniki med tednom odpravijo, pozivlje delavce, naj bodo značajni krščanski možje, naj skrbijo za krščansko vzgojo svojih otrok, ker dobra vzgoja je več, ko veliko posestvo. Govornik omeni tudi napadov, ki so bili v listu »L'Eco del Litorale« na njegovo osebo o priliki procesije na Sv. Goro. Ob koncu se dotakne govornik še evharističnega shoda na Dunaju. Kdor se shoda ne udeleži, naj sprejme dne 15. septembra doma svete zakramente. Tisti dan naj se cele družine posvete Jezusu v presv. zakramentu. — Nato je govoril oskrbnik uršulinskega samostana v Gorici g. Širca. — G. Luka Dugar priporoča vsem društvnikom, naj pridno obiskujejo v goriških cerkvah slovensko božjo službo. — Gosp. predsednik Ivan Gorjup zaključuje zborovanje z željo, naj bi obrodilo obilo sadu. — Ob koncu zborovanja nas je s svojo navzočnostjo počastil tudi gospod deželni poslanec Marinič.

Posredovanje dela leta 1910.

Delavskemu statističnemu uradu je leta 1910 poročalo 882 posredovalnic za delo, kako so posredovale. Delovalo je 266 deželnih, okrajnih in občinskih, 39 zadrugnih, 6 delodajalskih in 135 delojemalskih organizacij, 15 društvinih in 36 drugih organizacij, 28 koncesioniranih posredovalnic in 348 preskrbavališč. Delo se je ponujalo 725.885krat, iskalo 797.116krat, preskrbelo se je pa delo 527.987 osebam. Povprečno je prišlo na 9 praznih mest 10 prosilcev, med katerimi sta dobili dve tretjini delo. Med 1000 posredovalnimi slučaji je iskalo delo 534 moških, 441 žensk in 25 vajencev ne glede na spol. Na 1000 oddanih del je odpadlo na tvornice 554, na posle 334, 80 za kmečko delo, 32 v tovarni in ostali v prostih poklicih.

Če je kaj resnično dobro! se tudi od strokovnjakov pripozna kot tako. Kako sodijo praktični zdravniki o Fellerjevem fluidu z. v. z. »Elsa-fluid«, dokazuje sledeče pismo: »Zahvaljujem se Vam kar najbolj za Fellerjev fluid z. v. z. »Elsa-fluid«, katero sredstvo učinkuje uprav krasno pri vseh revmatičnih bolečinah. Priporočam Fellerjev fluid povsod, kjer je treba, danes pa prosim, da mi zopet pošljete, kolikor potrebujem za lastno uporabo. Znesek Vam pošljem. Dr. M. David, mestni zdravnik v Sieniawa pri Jaroslavu na Gališkem.« Pravi Fellerjev fluid se naroči pri E. V. Feller v Stubici, Elztrg, 264 (Hrvatsko) in sicer velja 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specialnih steklenic franko 5 K.

Zauzije,

ako ste nahodni, hripavi zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstorica za poskušnjo K 5—, 2 tucata K 8'60 franko. Izdeluje le karnar E. V. Feller v Stubiči Elsatrg 264 (Hrvatsko).

Delavec hlepi po koščku zemlje.

V Mecu je imelo mesto 4 ha sveta na razpolago. Uprava zemljišča je sklenila, da ga da delavstvu na razpolago. Zemljišče leži tričetrt ure od mesta, ki je kot trdnjava stisnjeno med utrdbe. Dvomili so zato, da bi hoteli delavci zemljo obdelavati, ker leži tako daleč od mesta. A uprava se na dvomljivce ni ozirala, marveč je razdelila zemljišče v 8 arov velike kose. In delavstvo: kar hlastnilo je po zemlji, ki se je ponudila v najem.

Davki v Evropi.

Lujiški poslanec Hektor Denis je belgijski zbornici poročal, da pride na vsakega Angleža na leto davka 82'60, na vsakega Francoza 78'98, na vsakega Nizozemca 37'59, na Avstrijca 49'05, na Laha 45'04, na Nemca 43'37, na Norvežana 42'60, na Danca 41'70 in na Belgijca 38'02.

Socialna demokracija in vera.

Med soc. demokratskimi poslanci v Nemčiji je protestantov 22, katoličani so 3, 69 je brezvercev, 8 svobodomiselnih in 1 nemški katoličan. Te številke dokazujejo, da je tričetrtine socialno demokratskih državnih poslancev odpadlo od vere svojih očetov.

Katol. društva za delavke v južni Nemčiji.

Statistika katoliških društev za delavke za leto 1911 izkazuje, da je štela južno - nemška zveza katoliških društev za delavke leta 1910 društva z 12.031 rednimi in 3488 izrednimi, torej 15.519 članov. Leta 1911 pa 114 društev s 13.579 rednimi in 4190 izrednimi člani. Število rednih članov je torej poskočilo za 1548, izrednih pa za 710 članov. Delavk je 9754, ostale so delavske žene, ki so navezane na postranske služke. Shodov so priredila društva 1447, gospodinjske tečaje prirejajo 120, socialnih tečajev 28 in 2 društvi apologetična tečaja. Lastne hranilnice je imelo 55 društev. 4 društva preskrbujejo tudi svojim članicam premog, krompir, sadje in druge potrebščine.

Katol. delavska društva v zahodni Nemčiji

so štela koncem leta 1910 organizirano v zahodni westfalski zvezi 171.302 člana, leta 1911 se je pa pomnožilo njih število na 189.849, 21.273 več. V kolinski škofiji je pristopilo 10.291, v minsterški 4520, v paderbornski 3968, v osnabrūški 760, v limburški 692, v moguncijški 623, v fuldski 390 in v hildesheimski 59 novih članov. Obolnim članom so izplačali leta 1911 395.076'39 mark bolniške podpore, izredne bolniške podpore pa 25.710'84 mark. Vse podpore z mrtvaškimi vred so dosegle visoko vsoto 555.888'52 mark. V čebelech ima pa 16.817 članov naloženih 6.614.116 mark 16 pfenigov.

Rdečkarji in krščansko socialno delo.

Kdor je tako neumen, da čita neumne soc. demokratske spise in časopise, se kar navzame tistega duha sovraštva proti vsem, kar se imenuje krščansko. A v resnici store krščanske stranke za delavstvo več, kakor soc. demokrati. Cele golide gnojnice razlivajo nemški soc. demokrati in za njimi tudi slovenski, na krščansko večino dunajske občinske uprave, dosledno pa seveda prezirajo, kar je krščanska večina dunajske občinske uprave dobrega za delavstvo storila. Danes se popečajmo le nekoliko z dunajskim posredovalnim uradom za službe. Posredovalnica je preskrbela leta 1910 149.943 osebam službe. Pomnožilo se je posredovanje pri delavcih za 1371, pri delavkah za 296, pri poslih za 3839. Odkar posredovalnica obstoja, ustanovili so jo 12. septembra 1898, je iskalo pri njej posla 1.392.481 oseb, služba se je pa preskrbela 1.212.460 osebam. Koliko solza, koliko pričakovanja in koliko bede nam izdajo te ogromne navedene številke! Posredovanje je brezplačno. Ljubljanska liberalna občinska uprava, ki jo naš soc. demokratski občinski svetnik Etbin Kristan tako podpira, ne posluje brezplačno, dunajska pa brezplačno, ker zna krščanska večina dunajske občinske uprave, da denar, ki se izda za socialne stvari, se ne vrže proč, marveč donaja velike obresti. Kljub temu pa seveda tudi »jugoslovanska« rdeča banda ne bo prenehala še naprej blatiti dunajske občinske uprave, ki vzorno zastonj skrbi za tiste reveže, ki so brez dela in zato tudi brez jela. Ko so vladali na Dunaju judovski gospodarji ubogega, v judovsko soc. demokracijo zaslepljenega, zaslužjenega delavstva, so izdali za reveže, kar so po postavi morali storiti, 7.136.540 K, letos je pa izdala krščanska večina dunajske občinske uprave 20.060.930 K, 12.924.320 K več, kolikor liberalni

gospodarji svoje soc. demokratske volilne zaveznice! Številke govore, rdečkarija bi morala držati jezik za zobmi, a tega ne bo storila, ker se drži načela: laži, kolikor moreš, nekaj laži bo le na delavstvo uplivalo. Kaj naj pa tudi od soc. demokracije drugega pričakujemo? Saj jo je soc. demokratski tajnik Segitz javno takole označil: »Naj pride in govori soc. demokratski agitator s severa ali juga, vedno in vedno se čuje le ena pesem in en govor, ki obstoji v tem, da se psuje podjetnik. Delavci se ne vzgajajo, marveč z obljubami goljufajo«.

Krščanstvo in delo.

Po umotvorih Belgijca Menierja so moderni v umetnosti prizori iz delavskega življenja. V delavskih podobah in slikah vidi naša doba časoven znak. Žuljava delavska roka ima svoje pisatelje. Kako lepo piše Carley v svoji knjigi: »Delati in ne obupati«:

»Delo trajno poplemeni in je sveta reč . . . Delo je življenje . . . Iz notranjega delavčevega srca se dviga moč, ki mu jo je podelil Bog . . . Spoštujem trdo, zdravo, raskavo roko, ki obsega neizbrisljivo kraljevsko veličanstvo . . . Čestitljiv je raskav, izdelan, po delu umazan inteligenten obraz človeka, ki živi, kakor mora človek živeti.«

Če bi to čital kak prosluli modrijan toliko hvalisane poganske grške ali rimske kulture, bi zmajeval z glavo in teh misli ne umeval. Danes se sodi drugače, ko v tistih poganskih časih, ko so smatrali, da delo osramoti človeka. Stari poganski nazori dela so danes strti, dolžnost dela je prešla ljudstvu v kri in v meso. A dolgo je trajalo, predno se je razblinilo komotno staropogansko naziranje o delu.

Staro poganstvo in njegovi modrijani so z najkrepkejšimi besedami izražali, kako da delo zaničujejo. Zaničevani, pretepani, zasramovani

sužnji so morali delati brez vseh človeških pravic, blago, s katerim je stari pogan storil, kar je hotel.

Delu je vrnilo čast krščanstvo, ki je moralo izpodbiti stare, poganske delo zaničljive nazore in ki je uničilo suženjstvo.

To mogočno, svet pretresujoče delo je izvedla duhovščina stare cerkve. Kako lepo kliče sv. Avgustin: »Posvetnjak dela zato, da se mu na tem svetu dobro godi, ti pa ne delaš iz posvetne ljubezni, marveč zato, da dosežeš večni počitek, ki ti ga je Bog obljubil.«

Besede cerkvenih očetov niso takoj prodrle, kakor ni postala rimska država takoj po Konstantinovem izpreobrnjenju katoliška. Družba ni postala krščanska čez noč! En mahljaj ni podrl tako globoko vkoreninjenega predsodka, da delo osramoti. S sklicavanjem na besede svetega pisma in s predočenjem Božjega rednika svetega Jožefa je priborilo krščanstvo delu čast!

Pazite na svoje zdravje! Bodite previdni in ne prenapenjajte svojih živcev. Ako pa čutite, da vam telesna in duševna moč pada, potrudite se, da jo z uporabo primernih hranilnih sredstev zopet povzdignete. V to svrhu izvrstno služi svetovnoznano redilno sredstvo „Nutrigen“, ki združuje v sebi najboljše redilne snovi in krvotvorne soli. To redilno sredstvo in navodila obsegajočo knjigo dobi lahko vsak za poskušnjo zastonj, če piše dopisnico s svojim natančnim naslovom na podjetje Nutrigena, Budimpešta, VI., Hajos-utca 3., odd. 188.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

Izmed dobrega najboljše

je in ostane

pravi : Franckov : kavini pridatek.

Odličen, najfinejši okus, lepa, temnorjava barva, velika izdatnost so njega posebne vrline. — Zahtevajte, prosimo, pri nakupu izrečno

pravi : Franck : s kavinim mlinčkom.

Splosno in vedno bolj priljubljena je pa tudi najboljša vseh žitnih kav, to je

Franckova Perl-ržena kava

v belosivih zavitkih.

Iz najboljših in najčistejših snovi napravljena odlikuje se Franckova ržena kava po svojem močnem, zrnati kavi enakem, dobrem okusu.

Poizkušnja z enim zavitkom Franckove rži Vas bo gotovo popolnoma zadovoljila.

Obe vrsti teh izdelkov lahko povsod dobite!

Moč in kri

da oslabelemu in onemoglemu organizmu svetovnoznano redilno sredstvo Nutrigen, ki si je vsled svojih kri in mišičje tvorečih lastnosti pridobilo svetovni glas.

Trpeči, ne obupajte, redilno sredstvo Nutrigen vam vrne vaše zdravje!

Nutrigen dobi vsak zastonj!

Kdor se čuti bolnega, naj takoj zahteva zastonj Nutrigena za poizkušnjo in zdravniški opis.

Ni redilnega sredstva, ki bi tako izvrstno delovalo kakor Nutrigen! Prepričajte se sami o tem, to lahko napravite zastonj in brez vsake obveznosti!

Podjetje Nutrigena, Budimpešta, VI., Hajos-u. 3. oddel. 188.

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
l. 1911. čez 82 milijonov K.
Stanje vlog čez 22 milijonov K.
Lastna glavnic
■ K 704.939.27. ■

**Ljudska
posojilnica**

registr. zadruga z neomenjeno zavezo
Miklošičeva cesta 6
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakega odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, drž. in dež. posl. predsednik; Josip Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v št. Vidu n. Lj.; Dr. Josip Dermastia; Anton Kobi, pos. in trg., Breg pri Borovni.; Karol Kauschegg, velepos. v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posest. in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Gregor Šilbar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

*Putniki v Ameriko
kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na*
Simona Smetetxa
*v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Kotvorstna Pobjasnila daje se brezplačno.*

Priporočamo domačo trgovino z oblekami

Maček & Komp.

Franca Josipa cesta št. 3.

Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavio,
otročke obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih robocev, ovratnikov, zavratnic, volne,
bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Trančo 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, trakove z napisi. To-
varniška zaloga vencev, prepariranih in
umetnih rastlin in cvetljic.

Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjavji: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana

Šelenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike
domačega izdelka**

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vidmar, tovarna dožnikov, Ljubljana Pred Škofijo št. 19.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico št. 5.

Priporočata svojo veliko
zalogo vsakovrstnih sodov. Prevzema tudi vsa v
njegovo stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih
**voznih koles in
šivalnih strojev**
za rodbino in obrt.

A. Lukič
Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklince.
Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ogujvanju otrok in proti potenju nog,
skatljica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Sladin“ za otroke skatlja 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo sredstvo
steklenica 20 v.
Tropčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, stekl. 1 krono.
Železnato vino, steklenica 3 kroni 60 v, in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana

Prešernova ulica

• priporočata svojo •

veliko zalogo čevljev
• domačega izdelka •

**Agitirajte za naše časopise, po-
sebno za del. list „Našo Moč“.**

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Sfrifarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

**Havre
New-York**

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo **ED. ŠMARDA**

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši «Kmetске posojilnice» nasproti gostilne
pri «Figovcu».

**Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh veselih in žalostnih dogod-
kih „Slovenske Straže!“**

TEOD. KORN

pokrivalce streh in klepar, vpeljalec strelodvodov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.

Priporočata se za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-ce-
mentnim škrljem (Eternit) patent Hatschek z izbočno in ploščnato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in galan-
terijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.